

Tavaszi vadkár, különös tekintettel a túráskár szemszögéből! --- 2015. május

Elérkezett a tavasz. Az erdei növények, a mezőgazdasági növények, az erdőben előbukkanó csíkos vadmalac, a dürgő fácánkakas és a mezei nyúl látványa, valamint az itt Magyarországon élő védett növény és állatfajok, az ide vonuló madarak sokasága tölti meg a magyar tájat, mely az itt élő és gazdálkodó ember számára szemet gyönyörködtető látvány.

De ahogy az ember, úgy az imént felsorolt és a felsorolásból kimaradt minden más élőlény is élni és fennmaradni szeretne. A szűkös téli hónapok után a tavasz adta új adottságokat kihasználva minden lehetőséget megragad az élni akaró szervezet.

Nincs ez másként a vaddisznó esetében sem, melynek jellegzetesen a túrása által okozott kárformája legszembetűnőbb a vad által okozott károk közül. Miért is csinálja ezt? Mindenevő állat lévén táplálékának jelentős részét gyakorta a föld alól nyeri. Túrhat giliszta, cserebogárpajor, tölgymakk, **előző évi földben maradt kukoricacső** vagy bármi más földi csemege után melyből arra következtethetünk, hogy az adott termőterület mit „rejt” magában. Ha sokat túr fel a disznó valószínű ott sok ennivaló, köztük talajkárttevő is van.

Előszeretettel károsít frissen vetett kukorica vetésben 2 leveles állapotáig. A kár megjelenési módja a sorra ráállva akár kilométereken keresztül is szívesen kiszemelgeti a frissen elvetett kukorica szemeket, de a napraforgó csirázó magját sem veti meg. Különösen veszélyes ez, ha az adott terület erdővel, gazos sűrűvel, folyó árterével határos, ahol a vaddisznó él, valamint olyan részen ahol a frissen bevetett kukoricavetés nincs szem előtt és a vetést követően csak néhány hét elteltével járjuk az adott területet újra.

Továbbra is kitartok azon javaslatom mellett, mely szerint a szegélygazdálkodás, mely a kultúrák, valamint művelési ágak között jelentkezik jótékony hatással van mindennemű gazdálkodásra. Próbáljuk alkalmazni és példát mutatni, mint ahogy néhány gazda már alkalmazza; kapás kultúra körül kalászos, erdőszegély mellé kalászos vagy kaszáló szegély vetése mely biztonságosabb termelés eredményesebb megelőzés, kevesebb vadkár, mindezek mellett a már közös cél a békés együtt gazdálkodás reményét indíthatja el.

A **vetett legelő ugyanúgy mezőgazdasági kultúrának számít** és ugyanúgy vadkárnak minősül, ha a vaddisznó azt kitérja, tehát a gyeperes esetében Vtv.-t kell irányadónak tekinteni annak elbírálása során. A kárérték ilyenkor a terméskiesés (széna mennyiség kiesés) felmérésére terjed ki. A kiesés mellett itt jelentkezni fog egy helyreállítási költség is, mely szintén a vaddisznó "rovására írható".

A **gyepterületek túrása egy speciális eset, ugyanis a gyeperes természetes a természet által létrejött növénytakaró.** Mivel természetes növénytakaró, így a gyeperes akár saját magát képes regenerálni, néhány hónapon belül visszaáll eredeti állapotába. A gyeperes eredetileg legelőterületek voltak a földhivatali nyilvántartás alapján külön művelési ággént. A mai mezőgazdasági kultúrában azonban csak ritkán használják a gyeperes területet legeltetésre. Inkább csak kaszálással próbálják a rajta lévő fűtömeget hasznosítani, mely lássuk be ez nem a **gyepterület rendeltetészerű használatának** felel meg. Így a vaddisznótúrása által keletkezett gödrök és azokra visszavezethető terméskiesés ismételen a gyeperes nem rendeltetészerű használatából adódik, mely nem tekinthető a vadászatra jogosult felróható magatartásának. A **gyepterületek esetében még további problémákkal találkozunk**, ha az adott vaddisznó által feltúrt gyeperes terület természetvédelmi területen található, ahol is a helyreállítási lehetőségek korlátokba ütközhetnek, de a **gyeperes rendeltetészerű használata** itt is az elsődleges kiindulási

pont a kármegállapítás szempontjából. Természetesen a kárt okozó vaddisznó azt nem tudhatja, hogy a védett területen nem szabad túrni, és melyik védett növényt kerülje ki túrás közben. Az előzőekhez hasonlóan az **erdő művelési ágú területeken** is gyakori a vaddisznó túráskárának megjelenése, főleg a **makkvetésekben**, valamint a fellazított talajba **ültetett facsemeték kitúráásával**. Azonban a gazdálkodók (erdőgazda és vadgazda szakemberei) a kiszámíthatóbb, biztonságos és hosszú távú gazdálkodás érdekében jelentős anyagi ráfordítás mellett a vaddisznó túráskárnak kitett területeket sok helyen **körbekerítették**, mely a **vaddisznó túrás elleni védekezés talán legbiztonságosabb módja, feltéve ha a kerítés szakszerűen lett elkészítve és annak állapotát rendszeresen ellenőrzik**. Kerítés hiányában a vaddisznó ellen elég hatékonyan használható az Anti-Bissan és az Armacol kombinációja (kéthetente változtatva). Nem csodaszerek, de kis odafigyeléssel eredményes lehet.

Hosszan lehetne még folytatni, mivel rengeteg a tavaszi tennivaló. Ez a néhány perc legyen mindenki számára egy gondolatébresztő **bármilyen gazdálkodást is folytat legyen az erdőgazda, mezőgazda, vadgazda vagy természetgazda. Segítsük egymást, hiszen úgy lehet a legjobban boldogulni.**

Orosz Zoltán